

Asia Asiakirjajulkisuutta koskeva valituslupahakemus ja valitus

Muutoksenhakija Satakunnan hyvinvointialue

Päätös, jota muutoksenhaku koskee

Turun hallinto-oikeus 6.3.2025 nro H386/2025

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus myöntää Satakunnan hyvinvointialueelle valitusluvan ja tutkii asian.

Valitus hylätään. Korkein hallinto-oikeus ei muuta hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta, jolla Satakunnan hyvinvointialueen viranhaltijoiden päätökset 31.8.2023, 29.9.2023 ja 15.1.2024 on kumottu ja asiat on palautettu hyvinvointialueelle uudelleen käsiteltäväksi sekä hyvinvointialue on veloitettu korvaamaan Juhani Vehmaskankaan oikeudenkäyntikuluja hallinto-oikeudessa.

Pyydettyjen asiakirjojen luovuttamista on arvioitava uudelleen jäljempänä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteluista ilmenevällä tavalla.

Asian tausta

(1) *Juhani Vehmaskangas* on pyytänyt saada kopiot Satakunnan hyvinvointialueen aluehallituksen yksilöasioiden jaoston päätöksistä 16.8.2023 §:t 101–102, 6.9.2023 §:t 117–132 sekä 20.12.2023 §:t 213–216 siten, että salassa pidettävät osiot poistetaan. Päätökset on tehty sosiaalipalvelujen järjestämisestä koskevista päätöksistä tehtyihin oikaisuvaatimuksiin, ja tietopyynnöt on tehty yleisöjulkisuuden perusteella.

(2) *Hyvinvointialueen hallintojohtaja ja vammaispalveluiden sosiaalityön ja vaativan tuen palveluiden vastuualuejohtaja* ovat päätöksillään 31.8.2023, 29.9.2023 ja 15.1.2024 hylänneet tietopyynnöt.

(3) *Hallinto-oikeus* on kumonnut viranhaltijoiden päätökset ja palauttanut asiat hyvinvointialueelle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus on velvoittanut antamaan pyydyt tiedot asianosaisten nimet, koti- ja asuinpaikkakunnat ja muut yksilöintitiedot sekä muut hallinto-oikeuden päätöksen perusteluista ilmenevät, asianosaisten yksilöinnin ehkä mahdollistavat tiedot peiteltyinä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 16 §:ssä säädettyllä tavalla. Hyvinvointialue on velvoitettu korvaamaan Vehmaskankaan kohtuullisiksi arvioidut oikeudenkäyntikulut 90 eurolla viivästyskorkeineen.

(4) Hallinto-oikeus on todennut, että yksilöasioiden jaoston päätökset sisältävät kahta asiakohdtaa lukuun ottamatta julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan perusteella salassa pidettäviä terveystietoja tai tietoja henkilöiden saamista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

(5) Hallinto-oikeus on kuitenkin katsonut, että asioissa voidaan toteuttaa mahdollisimman laajaa osajulkisuutta peittämällä pyydytyistä asiakirjoista asianosaisten ja heidän perheenjäsentensä tai muiden henkilöiden nimet, joiden perusteella asianosaiset ovat yksilöitävissä, asianosaisten tarkat syntymäajat ja koti- tai asuinpaikkakunnat, tiedot niistä paikkakunnista ja yksittäisistä palveluntarjoajista, joissa asianosaiset ovat saaneet terveyden- ja sosiaalihuollon palveluja ja näiden palveluntarjoajien työntekijöiden nimet sekä muut vastaavat tarkemmat tiedot, joiden perusteella asianosaisten koti- tai asuinpaikkakunta tai muut ajanviettopaikkakunnat tai -paikat ovat pääteltävissä.

(6) Hallinto-oikeuden mukaan edellä mainitut yksilöintitiedot ovat asiakirjoista selkeästi eroteltavissa ja asiakirjat on nämä tiedot peittämällä mahdollista luovuttaa salassa pidettäviä tietoja paljastamatta siten, että asiakirjojen sisältö on edelleen olennaisilta osin ymmärrettävissä.

(7) Paikkakuntia koskevien tietojen salaamisen hallinto-oikeus on katsonut olevan perusteltua myös niiden henkilöiden osalta, jotka asuvat Porissa tai Raumalla, koska asiakirjoista ilmenee muutoin tarkkoja tietoja asianosaisten terveydentilasta ja muista olosuhteista ja näitä tietoja yhdistelemällä asianosaiset voisivat olla yksilöitävissä.

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Timo Saarinen, Laura Ranta, joka on myös esitellyt asian, ja Lauri Gummerus.

Vaatimukset korkeimmassa hallinto-oikeudessa

(8) *Hyvinvointialue* on pyytänyt valituslupaa ja vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan.

(9) *Vehmaskangas* on vaatinut valituksen hylkäämistä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun perustelut

Kysymyksenasettelu

(10) Hyvinvointialueelle tehdyt tietopyynnöt ovat koskeneet aluehallituksen yksilöasioiden jaoston päätöksiä. Päätökset on annettu sosiaalihuollon asiakkaiden oikaisuvaatimukseen heitä koskevien sosiaalipalveluiden järjestämisestä. Pyynnöissä on esitetty, että asiakirjat tulisi luovuttaa sen jälkeen, kun niistä on poistettu henkilöiden tunnistamisen mahdollistavat salassa pidettävät tiedot.

(11) Sosiaalihuollon asiakkaita koskevien tietojen salassapidosta on jäljempänä tarkemmin ilmenevällä tavalla säädetty julkisuuslakiin nähden ensisijaisesti sosiaalihuollon järjestämiseen liittyvissä erityislaeissa. Asiassa on siten viran puolesta ensin ratkaistava kysymys siitä, minkä lain mukaista salassapitoperustetta asiakirjoihin on sovellettava.

(12) Toiseksi on ratkaistavana, onko asiakirjat mahdollista luovuttaa tietopyynnöissä esitetyllä tavalla.

Sovellettavat oikeusohjeet esitöineen

Sosiaalihuollon asiakaslaki

(13) Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (sosiaalihuollon asiakaslaki) 2 §:n 1 momentin mukaan mainittua lakia sovelletaan sekä viranomaisen että yksityisen järjestämään sosiaalihuoltoon, jollei mainitussa tai muussa laissa toisin säädetä.

(14) Sosiaalihuollon asiakaslain 1.1.2024 lukien kumotun 3 §:n 3 kohdan (812/2000) mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan *asiakirjalla* viranomaisen ja yksityisen järjestämään sosiaalihuoltoon liittyvää, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 5 §:n 1 ja 2 momentissa mainittua asiakirjaa, joka sisältää asiakasta tai muuta yksityistä henkilöä koskevia tietoja.

(15) Lain 1.1.2024 lukien kumotun 14 §:n 1 momentin (812/2000) mukaan sosiaalihuollon asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta tai muusta yksityisestä henkilöstä, ovat salassa pidettäviä.

(16) Lain esitöissä (HE 137/1999 vp) on 14 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa lausuttu seuraavaa:

”Koska jo tieto siitä, että henkilö on sosiaalihuollon asiakas, saattaa paljastaa arkaluonteisen seikan, salassapito ulottuu kaikkiin asiakasta koskeviin tietoihin. Sosiaalihuollon palveluissa on myös kysymys sellaisesta päätöksenteosta ja tosiasiallisesta toiminnasta, johon ulkopuolisella ei ole

oikeutta osallistua ja joihin ulkopuolisilla ei siten yleensä ole riittävää tiedonsaanti-intressiä.

Myös julkisuuslain 24 §:n 25 kohdassa on säännelty sosiaalihuollon salassa pidettävistä asiakirjoista. (– –) Salassapidon ulottuvuudesta on pidetty tärkeänä ottaa sosiaalihuollon asiakasta ja hänen saamiaan etuuksia, tukitoimia ja sosiaalihuollon palveluja koskeva salassapitosäännös myös yleislakiin. Sen nojalla kyseisiä seikkoja koskevat tiedot ovat salassapidettäviä riippumatta siitä, minkä viranomaisen hallussa tieto on. Salassapitovelvollisuus näiden tietojen osalta on ehdoton.”

(17) Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on edellä mainitun hallituksen esityksen johdosta antamassaan mietinnössä (StVM 18/2000 vp) todennut seuraavaa:

”Lakiin on ehdotettu sisällytettäväksi julkisuuslakiin nähden ensisijaiset säännökset sosiaalihuollon järjestäjien ja toteuttajien vaitiolovelvoitteista, asiakirjojen salassapitovelvoitteesta sekä oikeudesta saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja. Julkisuuslakia sovellettaisiin täydentävästi aina, kun asiakaslaissa ei olisi nimenomaan toisin säädetty.

Julkisuuslain 24 §:ssä luetellaan ne tiedot, jotka ovat niiden luonteen vuoksi salassa pidettäviä riippumatta siitä, minkä viranomaisen hallussa ne ovat tai mihin asiakirjoihin ne sisältyvät. Kohta koskee paitsi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yksiköiden hallussa olevia, myös muilla viranomaisilla olevia kohdassa lueteltuja tietoja sisältäviä asiakirjoja, kuten lääkärintodistuksia tai ruumiinavauspöytäkirjoja. Sosiaalihuollon asiakassuhteen edellyttämän luottamuksellisuuden vuoksi on tarpeen, että sosiaalihuollon asiakirjojen salassapitoa koskeva säännös sisältyy myös sosiaalihuollon asiakaslakiin. Sosiaalihuollon palveluita järjestävät ja tuottavat viranomaisten lisäksi lukuisa määrä yksityisiä ammatinharjoittajia ja palveluntuottajia, joiden toimintaa sekä potilaslaissa että nyt ehdotetussa laissa säädetty salassapitovelvoitteet ja poikkeukset myös ohjaavat. Näiden toimijoiden samoin kuin asiakkaiden tulee kyetä itsekin hahmottamaan omia oikeuksiaan koskevista laeista niiden keskeisten periaatteiden ja säännösten kokonaisuus, joiden mukaan heille tärkeät oikeudet ja velvoitteet määräytyvät. Näin asiakirjasalaisuutta koskevan yleissäännöksen sisällyttäminen sosiaalihuollon asiakaslakiin on perusteltua.”

(18) Sosiaalihuollon asiakaslain 1.1.2024 lukien voimaan tulleen 13 §:n mukaan sosiaalihuollon asiakastietojen salassapidosta ja asiakastietojen käsittelystä sekä asiakasasiakirjojen laatimisesta ja säilyttämisestä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa.

Asiakastietolaki

(19) Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettu laki (asiakastietolaki) on tullut voimaan 1.1.2024.

(20) Asiakastietolain 2 §:n 1 momentin mukaan mainitussa laissa annetaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta EU 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, täydentävät ja täsmentävät säännökset käsiteltäessä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja ja asiakkaan itsensä tuottamia hyvinvointitietoja sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen ja toteuttamisen käyttötarkoituksissa.

(21) Asiakastietolain 3 §:n 3 kohdan mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan *asiakasasiakirjalla* asiakirjaa, joka on laadittu tai vastaanotettu tai joka sisältää tietoja asiakkaan sosiaali- tai terveyspalvelujen tarpeen arviointia varten, tarvittavien palvelujen järjestämistä tai toteuttamista varten taikka lääkkeen toimittamista varten.

(22) Saman pykälän 8 kohdan mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan *sosiaalihuollon asiakastiedolla* sosiaalihuollon asiakasasiakirjaan ja muuhun sosiaalihuollossa laadittuun asiakirjaan sisältyvää sosiaalihuollon asiakkaan tuen tarvetta, hänen asiansa käsittelyä tai hänelle annettavaa sosiaalipalvelua koskevaa asiakastietoa.

(23) Asiakastietolain 4 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedot ovat pysyvästi salassa pidettäviä.

Julkisuuslaki

(24) Julkisuuslain 1 §:n 1 momentin mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei kyseisessä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

(25) Julkisuuslain 10 §:n mukaan salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen kyseissä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

(26) Julkisuuslain esitöissä (HE 30/1998 vp) on 10 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu, että ”[u]sein salassapitovelvollisuus koskee vain osaa asiakirjasta. Pykälän mukaan tieto asiakirjan julkisesta osasta on annettava, jos se voi tapahtua niin, että salassa pidettävä osa ei tule tietoon. Tämä edellyttää, että asiakirjan salassa pidettävä osa on selvästi eroteltavissa julkisesta osasta ja että asiakirja on salassa pidettävien osien peittämisen jälkeenkin sellainen, että asiakirjan sisältö on ymmärrettävissä oikein. Siten esimerkiksi yksityisyyden suojan vuoksi salassa pidettävästä asiakirjasta voidaan antaa kopio poistamalla asianosaisen nimi ja muut tunnistetiedot tai korvaamalla ne symboleilla.”

Asiakirjojen salassapitoon sovellettava laki

(27) Hyvinvointialueen viranhaltijat ovat ratkaisseet tietopyynnöt 31.8.2023, 29.9.2023 ja 15.1.2024 tehdyillä päätöksillä. Näin ollen kaksi ensimmäistä päätöstä on tehty sosiaalihuollon asiakaslain salassapitosäännöksen voimassa ollessa ja viimeisin päätös puolestaan asiakastietolain ja siihen sisältyvän salassapitosäännöksen voimaan tulon jälkeen.

(28) Asiakastietolain 4 §:n salassapitosäännös samoin kuin sosiaalihuollon asiakaslain kumotun 14 §:n salassapitosäännös koskevat nimenomaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita järjestävien ja tuottavien toimijoiden hallussa olevia sosiaalihuollon asiakirjoja. Kyseiset erityislainsäädäntöön sisältyvät salassapitosäännökset ovat julkisuuslakiin nähden ensisijaisia.

(29) Asiakastietolakia sovelletaan käsiteltäessä sosiaalihuollon asiakastietoja sosiaalipalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen käyttötarkoituksissa. Sosiaalihuollon asiakaslakia sovelletaan viranomaisen järjestämään sosiaalihuoltoon. Asiassa on siten arvioitava, onko oikaisuvaatimusten yhteydessä tapahtuva sosiaalihuollon asiakastietojen käsittely asiakastietolain tai sosiaalihuollon asiakaslain soveltamisalaan kuuluvaa menettelyä, ja ovatko oikaisuvaatimukseen annetut päätökset siten mainitussa erityislainsäädännössä tarkoitettuja salassa pidettäviä sosiaalihuollon asiakirjoja.

(30) Oikaisuvaatimusmenettelyssä on kyse hallinnollisesta päätöksenteosta eli hallintomenettelystä, joka edeltää varsinaista muutoksenhakua. Samalla oikaisuvaatimus on luonteeltaan muutoksenhaku- ja oikeussuojakeino. Arvioitaessa oikaisuvaatimusmenettelyssä annettavien viranomaisten päätösten luonnetta viranomaisten asiakirjoina, on kiinnitettävä huomiota siihen, että kysymys on hallinnon sisäisestä oikeussuojakeinosta suhteessa sosiaalipalvelujen järjestämistä koskeviin päätöksiin. Oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimukseen annetun ratkaisun myötä asian käsittely viranomaisessa, eli tässä tapauksessa hyvinvointialueella, päättyy.

(31) Korkein hallinto-oikeus katsoo edellä todetun perusteella, että oikaisuvaatimusten käsittelyn yhteydessä suoritettava asiakastietojen käsittely liittyy sosiaalihuollon tai sosiaalipalvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen. Oikaisuvaatimukseen annettujen päätösten salassapitoon on siten ensisijaisesti sovellettava sosiaalihuollon asiakaslain ja asiakastietolain salassapitoa koskevia erityissäännöksiä. Julkisuuslain säännöksiä sovelletaan täydentävästi erityissäännösten ohella, kun erityislaeissa ei ole julkisuuslaista poikkeavaa nimenomaista säännöstä.

Tiedon antaminen asiakirjoista

Osapuolten kannanotot

(32) Hyvinvointialueen mukaan sosiaalihuollon palveluissa on kysymys sellaisesta päätöksenteosta ja tosiasiallisesta toiminnasta, johon ulkopuolisella ei ole oikeutta osallistua. Päätöksissä selostetaan laajasti sosiaalihuollon asiakkaan terveydentilaa koskevia tietoja, eivätkä asiakirjat näiden tietojen poistamisen jälkeen enää muodosta sellaista ymmärrettävää kokonaisuutta, että ne olisivat luovutettavissa julkisuuslain 10 §:n nojalla.

(33) Vehmaskankaan mukaan asiakirjat ovat salassa pidettävien tietojen poistamisenkin jälkeen käytettävissä niitä tarkoituksia varten, joihin niitä on pyydetty. Päätösten luovuttaminen henkilöiden tunnistamisen mahdollistavat tiedot poistaen toteuttaa perustuslain mukaista julkisuusperiaatetta.

Oikeudellinen arviointi

(34) Tietopyyntöjen kohteena olevat aluehallituksen yksilöasioiden jaoston päätöspöytäkirjat sisältävät hallinto-oikeuden toteamin tavoin päätöksiä 6.9.2023 §:t 121 ja 132 lukuun ottamatta tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta. Tällaiset tiedot ovat sosiaalihuollon asiakaslain 14 §:n 1 momentin ja sittemmin voimaan tulleen asiakastietolain 4 §:n 1 momentin nojalla salassa pidettäviä. Sosiaalihuollon asiakaslain mukaan salassapito koskee kaikkia asiakkaasta sosiaalihuollon asiakirjoihin kirjattuja tietoja. Myös asiakastietolain mukaisen asiakastiedon määritelmän perusteella salassa pidettäviksi on säädetty kattavasti asiakasta ja hänen asiansa käsittelyä koskevat tiedot. Jo tieto siitä, että henkilö on sosiaalihuollon asiakas, on salassa pidettävä tieto.

(35) Salassapidon taustalla on sosiaalihuollon asiakkuussuhteen kannalta olennainen luottamuksellisuuden vaatimus. Tämä edellyttää varmuutta siitä, että asiakkaan itse luovuttamat tai hänestä muutoin saatavat tiedot eivät tule ulkopuolisten tietoon.

(36) Toisaalta julkisuuslain 10 §:n mukaisella osajulkisuudella mahdollistetaan osaltaan yksilöille ja yhteisöille julkisuusperiaatteen mukainen mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä. Vaikka ulkopuolisilla ei sosiaalihuollon asiakaslain esitöissä todetulla tavalla yleensä ole riittävää tiedonsaanti-intressiä sosiaalihuollon palveluita koskevaan päätöksentekoon ja tosiasialliseen toimintaan, liittyy myös sosiaalipalvelujen järjestämiseen yleistä tarvetta valvoa julkisen vallan käyttöä eli viranomaisten päätöksentekoa ja tällaisiin palveluihin varattujen varojen käyttöä.

(37) Julkisuuslakia sovelletaan yleislakina myös sellaisiin asiakirjoihin, joiden salassapidosta on erikseen säädetty muussa laissa, ellei asiasta ole nimenomaisesti toisin säädetty. Sosiaalihuollon asiakaslaista, asiakastietolaista tai niitä koskevista lain esitöistä ei ilmene, että mainittujen lakien nojalla

salassa pidettäviin sosiaalihuollon asiakirjoihin ei olisi tarkoitettu sovellettavan julkisuuslain 10 §:n mukaisia osajulkisuuden periaatteita. Julkisuuslain 10 § tulee siten lähtökohtaisesti sovellettavaksi myös pyydettyihin asiakirjoihin.

(38) Asiassa on edellä todettuun nähden arvioitava, onko mahdollista erottaa toisistaan pyydettyihin asiakirjoihin sisältyvä julkinen ja salainen tieto. Edellytyksenä tiedonsaantioikeudelle on, että se on mahdollista toteuttaa niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon. Julkisen ja salaisen tiedon erottaminen voidaan toteuttaa tekemällä salassa pidettävä tieto lukukelvottomaksi peittämällä tai poistamalla se. Julkisuuslain esitöissä mainittu mahdollisuus poistaa yksityisyyden suojan vuoksi salassa pidettävästä asiakirjasta asianosaisen nimi ja muut tunnistetiedot (asiakirjan anonymisointi) voi olla riittävää osajulkisuuden toteuttamiseksi. Tällöin täytyy kuitenkin varmistua siitä, ettei asiakirjan tietoja voida yhdistää kehenkään tiettyyn henkilöön, mikä voi myös tulla mahdolliseksi yhdistelemällä toisiinsa asiakirjassa olevia yleisluonteisempiakin tietoja, vaikka tiedot yksittäisinä eivät olisi yhdistettävissä tiettyyn henkilöön.

(39) Pyydetty asiakirjat sisältävät pääasiallisesti yksityiskohtaista tietoa sosiaalihuollon asiakkaan asian käsittelyyn ja tuen tarpeeseen liittyvistä seikoista kuten terveydentilasta, saadusta sosiaali- tai terveydenhuollon palvelusta, toimintakyvystä, asumisolosta sekä sosiaalisista suhteista ja perhesuhteista. Tällaisia tietoja sisältävien asiakirjojen luovuttamista arvioitaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, ettei ehdottoman salassapidon alainen ja arkaluonteinen tieto sosiaalihuollon asiakkaasta saa paljastua. Näin ollen olennaisena on pidettävä sitä, ettei asiakasta voida luovutettavien tietojen perusteella mitenkään yhdistää asiaan. Käytännössä sosiaalihuollon asiakirjoissa käsiteltävien asioiden luonteen takia mahdollisuus osajulkisuuden toteuttamiseen voi usein olla hyvin rajattua. Asiakirja tulee luovuttaa, jos sen sisältö on edelleen ymmärrettävissä oikein sen jälkeen, kun asiakirjasta on poistettu asiakkaaseen yhdistettävissä oleva tieto.

(40) Suurin osa pyydetyistä asiakirjoista on kirjoitettu muotoon, jossa alussa selostetaan muutoksenhakuvaatimuksia tai asian vireilletuloa. Seuraavaksi referoidaan sovellettavaa lainsäädäntöä ja hyvinvointialueen ohjeistusta. Tämän jälkeen tehdään selko asiassa esitetystä selvityksestä ja asian etenemistä. Lopuksi esitetään yhteenveto.

(41) Korkein hallinto-oikeus toteaa, että esimerkiksi muutoksenhakuvaatimuksia, asian vireilletuloa sekä selvitystä asiassa ja asian etenemistä koskeviin asiakirjojen osioihin sisältyy runsaasti ehdottomasti salassa pidettäviä asiakastietoja, joiden perusteella asiakirja on yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön joko suoraan yksittäisen tiedon perusteella tai yhdistelemällä useampaa yleisluontoisempaa tietoa. Tällaisia yksilöinnin mahdollistavia tietoja voivat olla hallinto-oikeuden päätöksen päätöslauselmassa ja perusteluissa mainittujen tietojen lisäksi ainakin henkilön terveydentilaa kuvaavat tiedot. Tiedon antaminen asiakirjoista vain henkilöiden nimet tai muut tunnistetiedot peittämällä ei siten ole näiltä osin mahdollista rikkomatta asiakastietoja koskevaa salassapitovelvollisuutta, jos

asiakirjat ovat niissä olevien tietojen perusteella yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön. Salassa pidettävät asiakastiedot tai sellaisista olennaisilta osin koostuvat asiakirjan osiot on tällöin tehtävä lukukelvottomiksi joko peittämällä tai poistamalla.

(42) Asiakirjan osajulkisuus edellyttää, että asiakirja on sen sisällön osittaisen peittämisen tai poistamisen jälkeen edelleen ymmärrettävissä oikein ja vastaa tietopyyntöön.

(43) Esimerkiksi pyydettyjen asiakirjojen osiot, joissa selostetaan vain sovellettavaa lainsäädäntöä tai hyvinvointialueen julkista ohjeistusta, eivät sisällä salassa pidettävää tietoa. Sen jälkeenkin, kun asiakirjoista on peitetty tai poistettu kaikki tiedot, joiden perusteella ne ovat yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön, voivat asiakirjojen yhteenveto-osiot yhdessä salassa pidettävää tietoa sisältämättömien osuuksien kanssa edelleen muodostaa ymmärrettävän kokonaisuuden ja olla siten julkisuuslain 10 §:n nojalla luovutettavissa.

(44) Hyvinvointialueella on ollut eri käsitys salassapitoperusteen osalta sovellettavasta lainsäädännöstä ja osajulkisuuden toteuttamisesta. Tästä syystä hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta, jolla hyvinvointialueen viranhaltijoiden päätökset on kumottu ja asiat on palautettu uudelleen käsiteltäväksi, ei ole aihetta muuttaa. Hyvinvointialueen on tietopyyntöjä uudelleen käsitellessään otettava huomioon, mitä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on edellä esitetty asiakirjojen julkisuutta ja salassa pidettävyyttä koskevan arvioinnin perusteista.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Petri Helander
oikeusneuvos

Toni Kaarresalo
oikeusneuvos

Robert Utter
oikeusneuvos

Emil Waris
oikeusneuvos

Päivi Pietarinen
oikeusneuvos

Elina Ranz
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Satakunnan hyvinvointialue, oikeudenkäyntimaksu 610 euroa.
Turun hallinto-oikeus
Juhani Vehmaskangas